

Театр для тих, кому бракувало самих себе

Перед нами — спогади людей, причетних до Київського єврейського театру «Мазлов», що існував на межі 1980-х–1990-х років. Це вельми своєрідна книжка. На початку знайомства з нею не раз питаєш себе: «Чи багато знайдеться людей, охочих її читати?» Адже ця книжка нагадує сімейний альбом, інтерес до якого тримається на впізнаванні своїх, знайомих. А тут ти не знаєш майже нікого. А кого й знав трохи — тих забув, бо це вже давня історія. Позаяк театр цей був ніби метеор — яскравий, і зник так само швидко, як зникають подібні небесні тіла.

«Мазлов» у буденному перекладі означає побажання щастя, удачі. Театр під цією назвою жив у Києві в 1988–1995 роках. Утім, остання дата непевна: це рік, від якого «Мазлов» вже не випускав нових вистав і почав згасати, але номінально він прожив аж до 1988 року.

Театр «Мазлов» створив народний артист України Георгій Мельський. Упродовж 13 років він працював на заводі «Київприлад». Далі кілька років був музикантом і вокалістом КОМА — Київського об'єднання музичних ансамблів, які виступали переважно по ресторанах, ще якийсь час працював у київському концертному гурті «Фрейлехс», що належав до Біробіджанської філармонії.

Мельському було 42 роки, коли він узявся звершити головний подвиг свого життя. Він — людина харизматична і дивовижно багатоліка. Чимось нагадував одночасно і вершника, і коня — при тім істоту веселу, трохи дику, неприв'язану, свавільну й непередбачувану. Коли бачиш його на відеозаписах тих часів, не можеш позбутися враження, що перед тобою не одна людина, а одразу кілька — клезмер, бадхен, скоморох, ковбой, самурай.

Колишні колеги по театру називають його особистістю надзвичайно неординарною й неоднозначною. Деякі мемуаристи іменують авантюристом найвищої проби — і то таки правда. Було таке — щоб врятувати театр від краху, Мельський, маючи дружину й двох дітей, віддав у заставу власну квартиру.

Київські театри того періоду, здавалося, вийшли зі звичних берегів і дарували публіці нові теми, художні прийоми, нові враження й нові імена. Згадаймо хоча б кілька культових вистав: «Енеїда» у франківців, «Священні чудовиська» Романа Віктюка в російській драмі, «Ніч чудес» у Віталія Малахова,

згадаймо прихід Леся Танюка в Молодий театр або появу блискучих режисерів-дебютантів — Андрія Жолдака, Олексія Лісовця, Юрія Одинокого, Дмитра Богомазова. Прикметно, що «Мазлтов» не загубився на цьому розкішному ярмарку. Хоч йому було важче, ніж іншим. Бо в українських чи російських київських театрах режисери-новатори сперечалися з певною традицією, на цьому часто й тримався інтерес до них. А Мельському належало ще тільки відродити традицію, напівзабуту й майже загублену.

Отже, наш герой починав як аматор¹. І серед артистів створеного ним театру, окрім професіоналів, бачимо немало аматорів, причому на провідних ролях. Зрештою, аматори, як свідчить історія, не раз ставали зачинателями грандіозних театральних справ. Згадаймо український Театр корифеїв — то були канцеляристи, поліційні чиновники, армійські офіцери. Так і тут — на сцені театру «Мазлтов» виступали вчорашній шкільний учитель, працівниця дитячого садка, викладач математики, фахівець із експлуатації наземного авіаційного обладнання або філологиня (як-от Катерина Шрага, яка перед тим закінчила Тартуський університет у знаменитого Юрія Лотмана).

Поміж десятків інших театрів-студій, що виникли тоді в Києві, далеко не всі могли зватися класичними студіями — у тому сенсі, що не всім їм була притаманна «студійність». Цей термін не так просто вловити й сформулювати. Однак, в якого актора чи режисера не стрепенеться серце, коли він чує те слово! Студійність — це особливий стан самоусвідомлення людей, котрі будують свій театр як власний Дім. Тут немає місця інтригам та зірковим хворобам, тут є самопожертва, а мрія про свій Театр-Дім така сильна, що артисти готові власноруч підмітати сцену перед виставою й тягати на собі декорації. А ще студійність — неодмінно — передбачає шляхетну мету: скажімо, повернення вітчизняному театрові його мистецької гідності або, як у нашому випадку — відродження театру з багатолітнього небуття.

Театр «Мазлтов» таки мав щастя пізнати справжню студійність. Дехто з мемуаристів у цій збірці пише, що нічого подібного в жодному іншому театрі не було й бути не могло. Звісно, це не так. Студійність сповідував Театр на Подолі Віталія Малахова, Експериментальний театр Валерія Більченка. Навіть Театр драми і комедії (той, що тепер на Лівому березі), на чолі якого стояв Едуард Митницький, хоч і не звався студією, але мав її ознаки на перших порах, тут навіть могли звільнити з трупи актора, який «порушував принципи студійного братства», хоч це й не юридична, а радше етична підстава.

Актори Мельського не знали про це, але їм не варто дорікати. Бо студійність схожа на любов, коли весь світ зосереджується в одній точці, поза якою нічого нема й не може бути. «Так ніхто не кохав! Через тисячі літ лиш приходять подібне кохання...» — це, звісно, гіпербола, але з погляду закоханого тут усе цілком нормально. На цьому самовідчутті виник і тримався театр «Мазлтов».

Термін «студійність» має два значення: а) це певна етика колективної творчості, як описано вище, б) це суто прикладне поняття — експеримент,

¹ Хабаровський інститут мистецтв (за спеціальністю «режисура») закінчив у 1994 р.

Георгій Мельський
Фото з відкритих джерел.

[Купити книгу на сайті kniga.biz.ua >>>](http://kniga.biz.ua)

«Це був дім, зведений силою духу»

Розповідає засновник театру «Мазлов»,
актор і режисер Георгій Мельський

Відродження єврейського театру в Україні мало відбутися за будь-яких умов. На завісі спектаклю «Я живу» за Мойше Пінчевським (то була перша вистава Київського ГОСЕТа¹, що повернувся з Узбекистану до Чернівців 1945 року), було написано: «Ам Ісроел хай!» («Народ Ізраїлю ще живий!»). Праглося ще раз заявити про це після всього того, що сталося в повоєнні роки й наступне тридцятиліття. Хотілося відновити традицію й віддати данину пам'яті тисячам загиблих, і не лише в Бабиному Яру. Мріялося подарувати впевненість у тому, що народ існує, тим, хто вижив попри цькування, арешти й геноцид. Усе це стало запорукою народження театру «Мазлов».

Нам було на кого орієнтуватися. Культур-Ліга розпочала свою роботу за часів відродження української державності. Не боялися мріяти, робили все можливе для синтезу національного й універсального в скрутних умовах голоду, розрухи й громадянської війни. І хоча нам випало творити театр у менш деструктивний час, та задля того, щоби зробити його поліжанровим, професійним театром світового рівня, треба було щодня вирішувати безліч питань.

Театр мав бути студійним. Створюючи театр-студію й набираючи труп, деякі режисери віддавали перевагу людям без фахової освіти. Ми були відкритими і для професіоналів, і для неофітів. По тривалій перерві після закриття у 1950 році Чернівецького державного театру імені Шолом-Алейхема ми почувалися першопрохідниками. Перед нами у Союзі працювали лічені єврейські театри, в Києві не було жодного, а декілька єврейських колективів на столичній сцені тяжіли переважно до музичного репертуару. Відповідальність була високою ще й тому, що в Києві свого

¹ ГОСЕТ – російськомовна абревіатура, що позначає державні єврейські театри Радянського Союзу першої половини ХХ століття, у тексті її буде збережено.

ה'ד'ר'ש'ת'ת'ת'
מזל'ת'ו'ף

MAZLOFF
МАЗЛТОВ

*З вистави «Вечір єврейської музики та балету»,
фот з буклета театру «Мазлоф», що зберігається у Центрі юдаїки.*

Мастер хореографии волнуется перед премьерой

Жанна Гусак

В театре «Україна» 14 лютого відбулася прем'єра балету «Сонячний дитина» хореографки Жанни Гусак. Це була перша постановка балету в Україні, яку поставила жінка. Балет «Сонячний дитина» — це історія про хлопчика, який народився в сім'ї, де батьки не люблять дітей. Хлопчик росте в будинку, де панують страх і ненависть. Він зустрічає дівчинку, яка любить його, і вони разом втілюють мрію про краще життя.

Жанна Гуска — українська балетна артистка та хореографка. Вона працює в театрі «Україна» з 1990-х років. Її постановки часто виходять за межі класичного балету, включаючи сучасні танцювальні форми та драматичні елементи.

Балет «Сонячний дитина» ставиться в театрі «Україна» з 2015 року. Це була перша постановка балету в Україні, яку поставила жінка. Балет «Сонячний дитина» — це історія про хлопчика, який народився в сім'ї, де батьки не люблять дітей. Хлопчик росте в будинку, де панують страх і ненависть. Він зустрічає дівчинку, яка любить його, і вони разом втілюють мрію про краще життя.

В театрі «Україна» 14 лютого відбулася прем'єра балету «Сонячний дитина» хореографки Жанни Гусак. Це була перша постановка балету в Україні, яку поставила жінка. Балет «Сонячний дитина» — це історія про хлопчика, який народився в сім'ї, де батьки не люблять дітей. Хлопчик росте в будинку, де панують страх і ненависть. Він зустрічає дівчинку, яка любить його, і вони разом втілюють мрію про краще життя.

ВІСЬМЬ ПОСІДАЧ
Сьогоднішній день, на яку сподіватися не можна

Вісім посідач — це група людей, які беруть участь у виборчих процесах. Вони мають право вносити пропозиції та обговорювати кандидатур.

Вісім посідач — це група людей, які беруть участь у виборчих процесах. Вони мають право вносити пропозиції та обговорювати кандидатур.

Культ

МАСТЕРСКАЯ

Алла РУБИНА: Самый большой комплимент Писарев, сказав, что мою хореографию читают

О танцах, театре, телевидении и жизни

Землемый украинский балетмейстер, лауреат многочисленных международных конкурсов и фестивалей, двух премий Американского конкурса «Четвертый театральный» «Киевские театральные» в последние годы занимается не только балетными постановками, но и сурвистством претивах міжнародних і вітчизняних творчих форумів. Належало Рубина ходить в судейську команду стартовою на телеканалі СТБ конкурс «Танцюю з зірками».

Алла РУБИНА. «Я НЕ ЛЮБЛЮ ПИСТОУ ХОРЕОГРАФИИ, Я ВИДИ ДИПЛОМАТИЧНІСТЬ»

Алла Рубина — українська балетна артистка та хореографка. Вона працює в театрі «Україна» з 1990-х років. Її постановки часто виходять за межі класичного балету, включаючи сучасні танцювальні форми та драматичні елементи.